По конфіскаті — другий наклад.

Ч. 77 (10.460). Львів, вівторок 7. квітня 1925. Почтову належітість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.

Конто почт. щад. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.

Гол. Редактор приймає від 1—2 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 сот.

Громадяне! Допоможіть голодному селу! Централя пожертв: Центральний Кооперативний Банк (Краєвий Союз кредитовий) — Львів, Ринок 10. Число конта (книжочки) 14.000.

Prima Aprilis.

Схороване, ідейно безсильне, особистими амбіціями розсаджене, внутрішньо нездисциплінозане польсько-хлопське „Визволенє“ внесло до сойму 1. квітня нагле внесення в справі розвязання польського сойму з днем 15. вересня і переведення нових виборів в грудні ц. р. Це Prima Aprilis польського політичного життя негайно другого дня найшлося на денному порядку сойму. Його стрінула доля всіх инших 1-шоквітневих жартів і несподіванок.

Внесення на розвязання сойму, того сойму, що від першої хвилі свого істнування після бурхливих подій, 1922 р. виявив таку глибоку безсильність, що ані разу не здобувся на витворення відповідальної більшости, що при дієтичнім жолобі покірно зносить диктатуру Вл. Грабского, — не було підготоване й підтримане волею широких народніх мас. Слушно кажуть, що сойм є дитиною девалюації, що він сам здевалюувався, вгратив всі цінности і значіння, перестав цікавити ширший загал і майже зовсім не впливає на позитивну розвязку суспільно-політичних питань. Значіння і впливи сойму є переважно негативного покрою. Ухвалювані ним тільки в деяких відступах часу закони є непередумані, незакінчені, часто розбіжні й суперечні, що вимагають постійної інтерпретації, додаткових новель і розпорядків. Чим дальше в ліс, тим більше дров. Чим більше тих законів, новель і розпорядків, тим більша плутанина наступає, що доводить до найріжнороднійшої інтерпретації духа, змислу і змісту законів на місцях.

Якщо істнує яка законність в позитивному розумінні, якщо нею пройняті широкі маси і її сторожі — без огляду на її додатні й відємні сторони, то це є лише правові норми, що остали в спадщині по попередниках. Весь правовий доробок відродженої Польщі втискається в правову психіку мас і сторожів законности остільки, оскільки „нові“ правові норми акомодуються зі старими й оскільки в новій Польщі переважає елемент, вихований в російсько-пруських правових поняттях. Цій непреможній гіпнозі, цій всесильности й заготінню недавньої минувшини безсило коряться всі польські політичні чинники — від найправійших до найлівійших, двигаючи при боці — як вічний Марко — ще й торбу своєї власної правової спадщини по старій шляхетській Річипосполитій. Тому й не диво, що всі нові польські закони, всі правові норми, якщо вони не надихані провідною ідеєю давньої й недавньої минувшини, не приймаються, стають мертвими, чисто паперовими, непригожими до глибшого перетворювання, до суцільного нормування суспільного життя.

Ще попередній, законодатний сойм ухвалив ліберальну конституцію польської держави, та вона не грає майже ніякої ролі в життєвій практиці.

В осени 1922 р. польський сойм ухвалив закон про здійснення до двох літ самоврядування в Сх. Галичині і заснування українського університету. І той закон здано до архіву. Минулого року сойм проти розпучливого спротиву всіх „національних меншостей“ виніс закон про мову для „кресів“, який теж до нинішнього дня не має майже ніякого реального приноровлення. І так в безконечність.

В таких умовах, бажаючи підсилити законодатну владу, слід було змагати до розвязання сойму, зацікавити населення політичними справами, розбурхати маси, поставити ясні кличі без „патріотичного“ намулу і єзуїтського фарисейства. Та перевести розвязання сойму, добитися успіху в цій справі можна було тільки тоді, колиб це домагання було піддержане голосом зорганізованих мас, колиб ініціятори цього внесення пішли були в нарід, колиб за ними стояли широкі народні маси. Та „Визволенє“ цього не зробило. Воно зголосило своє внесення хіба для демонстрації, для прикриття словами, далекойдучими виступами свого розвалу, для прикриття лахміттям „радикальних“ фраз своєї безідейної наготи. Дуже можливо, що нагле внесення на розвязання анемічного сойму мало бути тільки першим ударом, вступом до кампанії за новою законодатною інституцією, за відсвіженням політичного життя, за розвязкою настирливих домагань мас по лінії вимог народніх мас, та це зроблено так незручно, наівно і примітивно, що справді не можна цього виступу инакше розглядати, як 1-шо квітневої несподіванки.

З внесенням на розвязання сойму виступила хлопська радикальна партія „Визволєня“, наймолодша, скоро вибухла і скоро зівяла парістка польського людового руху. Дивне явище! Скрізь в Европі селянство є консервативним чинником. В Австрії є воно підпорою християнських соціялістів, в Баварії основою монархістичного руху, в Італії піддержкою фашизму, у Франції націоналістичного табору, в Швеції основою консервативних елементів, а чим дальше на схід, тим більше радикальним є селянство. В Югославії, особливо в Хорватії, в Болгарії, в балтійських державах, на Україні, в Росії на перший план вибиваються радикальні напрямки серед селянства. Польща ділиться під цим оглядом на дві частини. Західні провінції, яких мало або і зовсім не зачіпило воєнне знищення, які витворили хлопський тип воєнного лихваря, яких населення є чисто польське, національно однородне і в наслідок політики уряду супроти польського селянства, кольонізації, осадництва, кредитової допомоги й девалюації гроша в значній мірі насичене землею, — все більше стають країнами домінуючого консервативного хлопського чинника. За те східні провінції, „креси“ та деяка частина Конгресівки мають менше або більше виразну радикально-демократичну закраску. Майже вісім міліонів українського й білоруського селянства в цілости належить до радикально-демократичного селянського табору. Польське селянство східних провінцій є під цим оглядом роздвоєне.

В радикально-демократичний табор втискає селянство незвичайна острота земельної проблеми. Аграрної квестії досі не розвязано на сході Европи, особливо не розвязано її в полосі між західною Европою і радянською унією. Антагонізм між селянством і великою земельною власністю та фаворитуючим її урядом є дуже гострий. В боротьбі за землю селянство примушене шукати союзників, а через те приєднується до боротьби під загально-радикальними гаслами. І тут якраз наступає роздвоєння визволенської душі. В часі виборів виступало „Визволенє“ під гаслами клясовими, загально-селянськими і тому находило послух серед білоруських, а частинно й українських селянських мас. Та по виборах вилізло з нього „патріотичне“ шило. Значна його частина активно, а велика більшість пасивно стала піддержувати осадництво й кольонізацію на „кресах“, заспокоюючи земельний голод українських і білоруських селянських мас тільки нешкідливими, бравурними радикальними фразами. „Патріотизм“ визволенців притягнув до них пястівську сецесію з Домбским, але одночасно відчахнув від них культурно польську, а з походження білоруську групу Бáліна, що зорганізувалася в окрему партію під фірмою „Незалежної Хлопської Партії“, яка тепер кооперує з Українцями й Білорусинами. Хлопські незалежники зробили добрий початок, відкривши настіж двері для ще глибшої ферментації внутрі „Визволєня“. І останній зїзд цеї хлопської, чи квазі хлопської партії, а ще більше позазовні розвал дали ясну картину ідейної вбогости і хаосу „патріотичного“ „Визволєня“. Ратуючись перед неминучим розполошенням, а може й загладою, визволенці виставили домагання розвязання сойму.

Чим це скінчилося, загально відомо. Фактично всі польські партії, не виключаючи й пепесівців, уладили визволенському внесенню похорон першої кляси. Ніхто поза Українцями, Білорусинами й комуністами не виявив охоти розпрощатися з мандатами і дієтами. Хієна лякається втратити мандати в користь лівиці, пястівці в користь визволенців, пепесівці в користь комуністів, а всі разом лякаються „національних меншостей“, в першу чергу галицьких Українців. А у висліді того всього визволенське внесення дало prima-апрільське видовище. Бо до всіх справ треба підходити серйозно, підготовано, під ясними кличами і чистими праворами, ведучи за собою народні маси, спираючись на них, не як на предметі, але підметі всякої політичної акції.

Ф. Ф.

Політичні новини.

Німеччина.

Маркс спільним кандидатом республ. партій. — Бравн пруським премієром.

Передбачене порозуміння трьох республиканських партій: центра, демократів і соц.-дем., відносно спільної кандидатури на президента німецької республики стало фактом доконаним. Цим кандидатом є кол. канцлер, лідер центра д-р Маркс. Спершу кожня з названих партій радила окремо й прийняла постанову про принціпіяльну згоду на висунення одної спільної кандидатури. Потім, на спільному засіданні партійних управ партія центра зголосила свого кандидата, на якого заступники двох других партій дали своє placet. Тепер ідуть лише розмови про те, в якій формі партії республик. бльоку мають агітувати і як іти собі взаємно на руку.

Поки прийшло до згоди на кандидатуру Маркса, треба було перебороти поважні трудноші, ставлені з боку деяких кол соціялістів та демократів. Цікаво, що в цій справі досить поважну ролю відограв момент — віроісповідання. Протестантські демократи пригадали собі нелюбу діяльність католика Маркса у культурній ділянці, яка зачіпала інтереси протестантів, і з того приводу хотіли мати запевнену гарантію повної невтральности будучого президента у таких справах. З другого боку соціял-демократи згодились відмовитись від власної кандидатури, яка в перших виборах з усіх республиканських кандидатур зібрала найбільше голосів, тільки під тою умовою, що їх кандидат Бравн стане пруським премієром. Бравн був у Прусії вже кількакратно премієром, — хитка більшість кількох голосів завжди рішала про його швидкий упадок. По довших короводах під пресією ес-деків демократи згодились на цю концесію і тільки минулого тижня вибраний пруським соймом премієр д-р Гепкер-Ашоф зголосив свою димісію, і в пятницю вибрано премієром Бравна. Таким робом республиканський бльок побідив у Прусії і нема сумніву, що його спільний президентський кандидат побідить так само у цілій Німеччині.

Франція.

Можливість кабінетної кризи.

Останні вістки кажуть про гострий конфлікт, який вирину між партіями уряду Ерріо і правицею. Привід до цього дала парляментська дебата над затвердженням мандату одного посла. Голосування дало вислід 180 голосів проти 178, з огляду на що повстала суперечка про важність постанови. Опозиція, по рішенні голови палати Пенлеве, щоби ще раз перевести роз-

слід справи, счинила бешкет. Нове голосування відбулось при обурюючих протестах правиці. Урядові партії мали за собою 280 голосів, а опозиція лише 133, тому, що деякі чільні представники опозиції вийшли демонстраційно із салі.

У звязку з цією демонстрацією кажуть про можливість парляментарної крізи. Становище Еріо загрожене ще з иншого боку. Рада міністрів прийняла постанову видати векслі на 4 міліярди франків, яких порукою будуть нові податки. Це рішення викликало у деяких парляментарних колах невдоволення, а навіть спротив. Представник одної групи радикальної лівиці Люшер мав заявити премієрові, що його 42 посли голосуватимуть проти цього проєкту. З огляду, що ця скількість голосів може переважити терезку ваги при голосуванні — виринає можливість захитання становищем уряду.

До піднесення високої температури, пануючої в останнє у франц. політ. настроях, чимало причинились париські університетські авантюри, з нагоди іменування професором міжнар. права Юрія Сцелля. Студенти роялісти не допустили його до викладів і уладили велику вуличну демонстрацію, підчас якої прийшло до сутичок з поліцією. На цім тлі прийшло теж до конфлікту поміж бойкотованим частиною студентів професором та сенатором. Міністр освіти загрозив димісією і цим висунув нову перспективу загальної крізи уряду Ерріо.

Югославія.

Зміна тактики партії Радіча.

У політичних відносинах королівства СХС наступає великий перелім у звязку з основною зміною політ. тактики селянської хорватської партії Радіча. Минулого тижня виголосив у Скупштині велику промову нинішній тимчасовий лідер партії Павло Радіч, брат Степана Радіча, який сидить у вязниці за політичну діяльність. У тій промові Павло Радіч заявився за вірністю династії та єдністю держави і таким робом наче би відмовився від дотеперішніх головних напрямних партії: републиканізму й незалежництва Хорватії. Першого квітня Павло Радіч був на 3-годинній авдиєнції у короля Олександра. В звязку з цією авдиєнцією кажуть не тільки про верифікацію відкинених більш шестидесяти мандатів партії Радіча, але й про реконструкцію урядового бльоку в тім напрямку, що у ньому має найтись і хорватська селянська партія. Кажуть, що поміж сербськими радикалами й Хорватами вже йдуть розмови про парляментську кооперацію. Покищо Пашич переведе реконструкцію кабінету без участи хорв. партії, чекаючи вислідy недалекого процесу за державну зраду проти Степана Радіча.

Жиди і світова культура.

З нагоди відкриття гебрейського університету.

Рік 1791. і зрівнання Жидів. — Відродження антисемітизму і його оборона. — „Жидівський журнал". — Погляди Ібанеса.

Париж, 1. квітня 1925.

Засновання гебрейського університету в Єрусалимі робить дуже актуальним питання про відродження жидівської нації, а також про ролю, яку вона може відограти у всесвітній культурі. Як би хто 21. вересня 1791. був сказав членам французьких установчих зборів, що в XX. віці Европа буде живо дискутувати жидівське питання, то вони певно засміялись би в живі очі такій Кассандрі, а дехто додав би з докором: „Ви не відчуваєте сили поступу та розуму". Які щасливі були в своїй наївности люде Великої Революції, певні, що вирішають на завсіди всі складні питання людства і що від 14. липня 1789 р. починається „нова доба — чесноти та свободи". При одногідних оплесках, член установчих зборів, священик Гоегуар, вніс 21. вересня 1791. проєкт закону про повне визволення Жидів. „Від нині на завсіди зникає ганебна ворожнеча між приклонниками Христа та Мойсея, витворена неуцтвом і темними силами" — писав з захопленням журнал Каміля Демулена, підкреслюючи факт, що автором законопроєкту був католицький священик. Наполеон, наслідник революції та її реалізатор, заніс ідеї визволення Жидів у всі завойовані собою землі, і вживаючи слів Гейного, знищив своїми гарматами ворота старих Гетто.

Минуло 100 років. Над світом промайнула найстрашніша війна, поруч якої всі наполеонівські кампанії були лише грою і слова Демулена звучать нині іронією. Від Мукачева до Ню-Йорку, від Кенігсберга до Бейрута — істнує жидівське питання і довкола нього ведуться палкі дебати та суперечки. І коли недавно в Берліні забили Ратенауа як Жида, нині в Парижі на протязі двох тижнів ведуть дискусію на тему юдаїзму у літературнім клюбі, де беруть участь найвидатніші представники літератури, мистецтва та політики. Не диво, що в парі з відродженням антисемітизму появляється в Парижі „Міжнародній Жидівський Журнал". Як далеко ми від тих часів, коли шляхотний Мендельсон та його друг християнин Dohm видали перший жидівський журнал „Meazzef" (1781), що мав вияснити европейську опінію про жидівські проблеми. Тоді співробітництво в такім журналі було для християнина актом великої громадської відваги. Сьогодні на окладинці журналу бачимо імена великого фізика Айнштайна, письменників: Брандеса, Бляско Ібанеса та Зангвіля, французьких політиків Блюма, Ерріо, Альбера Тома, проф. Сорбони Жіда та Баша, голови міжнар. сіоністич. організації Вайцмана і ин.

Незалежно від самого становища до жидівського питання та його актуальности, гадаємо, що думки великих людей можуть кинути чимало світла на національну проблему, таку близьку для нас. У передмові до журналу читаємо: „Жидівство переживає нині занепад і одночасно відродження; характеристичні моменти одного та другого будемо тут зазначувати; ми цікавимося витворенням національного вогнища, яке могло би, коли не розвязати жидівське питання у всьому світі, то бодай зменшити антисемітизм. Ми маємо ще більшу мету: познайомити инші нації з Жидами і знайти спільні шляхи порозуміння. Ми довго блукали по вічних шляхах і ми придбали деякий досвід; наші очі багато знають, бо дещо бачили. Ми бачили, як народи знімалися у силі та гордости, і як падали у кволости. Ми знаємо сусту часової могутности..."

Айнштайн у своїй статті висловлює погляд, що „треба, щоби Жиди використали свою національність для загального щастя. Тому, що винищення жидівської нації видається неможливим, бодай нині, Жиди повинні виправдати її істнування і тому вони необхідно повинні без смішної гордости стати свідомими тої вартости, яку уявляють собою в людстві". Найцікавійшим мабуть у журналі — інтервю з Бляском Ібанесом. Еспанія, на його гадку, в трьох четвертинах — жидівська, бо в XIII і XIV ст. Жиди тисячами переходили на християнство, а деякі з них ставали навіть жорстокими фанатиками. Багато з них змішалося з аристократією. Те, що Баррес*) у своїх безсмертних сторінках пише про Толедо: що „по повороті католицьких володарів та відході мусульманських, джерело населення залишилось арабське та жидівське", Ібанес поширює на всю Еспанію.

„Чи Вам відомо, що єдиним, який на всьому піренейському півострові дав Колюмбові необхідний йому міліон для відкриття Америки, був охрещений Жид Luis de San Angel? Всі ми маємо в собі жидівську кров. Хоча сам я походжу від арагонських пастухів і тому маю найменше даних на жидівську кров, проте я не суперичався би за це... Еспанія єдина країна в світі, де після роз-

*) Франц. повістяр, і монарх. діяч та посол, що помер минулого року.

ВЕСНЯНІ
КОСТЮМИ
НА
СПЛАТИ
Станислава Вронського Сини

М. ВОЗНЯК. 23)

Шевченко й княжна Репніна.

— „Добре, перервав усміхаючися Мудрий, що не ви беретеся успокоїти його: сумнівно, чи вдалосяб вам привести його в стан, якого бажаєте... ви самі в такім поспіху". Лишіть сьогодні ваші моральні поучення, мій добрий учителю, й займіться Березовським, ось він увійшов... Дивіться, який він зажурений, я зоставляю вас, і благаю бути для нього дбайливим другом, і Віра, вставши, хотіла відійти, але Язиков попався їй назустріч і попросив її, щоб вона з увагою вислухала те, що він уважає необхідним обовязком передати їй, будучи стільки років усіма почуваннями пошани й дружби відданий її рідні. Вірі зробилося холодно, бо від Язикова вона ніколи не дожидала нічого доброго, але невідома їй сила зупинила її й вона мусіла сісти; побіч неї присівся Язиков і почав своє оповідання: „По обіді, говорив він, я пішов у свою кімнату, щоб трохи відпочити, й положився вже на канапі, як у сусідній кімнаті почулися кроки, потім голоси... один із розмовців був Березовський, другого я не пізнав. Вони говорили живо... Я встав..." Обличчя Віри запалахкотіло від сорому й обурення, й підскочивши зо свого місця, вона сказала: „Я не хочу знати вашої підслуханої розмови!" — Ах, які ви гарячі в усім, зупиніться, зробіть ласку й вислухайте мене. У вас такі образливі підозріння, я встав із канапи, втративши можливість спати... ось і все... я не міг зробитися глухим... я чув ваше імя, як вимовив Березовський..."

На цім на жаль урвалося оповідання княжни Репніної.

IV.

З Яготина Шевченко виїхав 10 (22) січня 1844 р. З листу княжни до Ейнара з 19 (31) березня 1844 р. довідуємося, що по відїзді Шевченка вона почала перекладати книгу св. Августина про Євангеліє ап. Івана на російську мову, але перервала цю роботу ізза хороби матери, а потім батька, що сильно захорів. Опісля прийшла їй охота написати роман про Шевченка в небагатьох вільних годинах, що були в неї.*) Тому тим більша ціна оповідання княжни про Шевченка, що воно писане безпосередно після пережитого й в часі далі пережиданого, коли княжна назвала два перші місяці 1844 р. „двома Шевченківськими місяцями".**)

В найближчім листі до Ейнара, висланім у перших днях вересня, сповіщала його княжна між иншим про те, що одержала два гарні й дуже сумні листи Шевченка: „він, бідака, заходиться, щоб зробити своїх братів свобідними людьми! Ви зрозумієте — додавала княжна — без моїх пояснень, що мусить відчувати його душа".***) У відповіди з 17 (29) травня на перший лист княжна дякувала за поручення. Це був доказ для неї, що Шевченко не цілком забув на Репніних. Далі писала княжна: „Душевно приємно мені було читати, що ви працюєте й з успіхом. Я сподіваюся з усіма, котрі читають ваші твори, що й перо не лежатиме в нечинности: це був би страшний злочин. Вашим же слівцем я висловлю вам добру раду: „не погашай своє светило!"****) Цей лист княжни є заразом докором, що до того часу не був Шевченко в Яготині.

Поручення Шевченка княжні торкалося розпродажі окремого видання „Тризни", як виходить із найближчого листу княжни до Шевченка з 19 червня — 1 липня 1844 р. Тут вона писала: „Я взялася за перо не для того, щоб лаяти вас, а навпаки, щоб потішити вас дещо. Від вашого сумного листу стали сльози в очах. Я так добре розумію, що у вас відбувається, я так багато думаю про те, що вас тепер так болюче займає... переносіть страшні досвіди й хай поможе вам Господь! Нікому, я думаю, як мені, так гірко не жаль вас, ніхто не прилучує своїх бажань до ваших... дай, Боже, щоб в усім мали успіх! О, не відмовте повідомити мене, коли ви будете цілком спокійні щодо ваших братів: я не сміла вас про них і питати, нераз збиралася, але зовсім слова завмирали на устах. Доля ваша жалісна, але заразом і така чарівна! Покиньте злих людей, живіть і працюйте для ваших приятелів і для піднеслих сердець, що зрозуміють вас завсіди".*) Здавша справу зі своїх заходів коло розпродажі „Тризни" та зо своєї подорожі до Полтави, княжна знову вертала в листі до теми викупу братів Шевченка з кріпацтва: „О як я коли небудь бажала багатства, то тепер, мій добрий поете, коли я ще раз перечитала сумний ваш лист. З якою чистою радістю я покористувалася правом сестри запропонувати вам моє, щоб покінчити це страшне діло, що вас займає сьогодні. Але нема мого, нема нічого дорогоцінного, і я все продалаб, усе булоб ваше. Пригадайте собі, що я говорила вам колись, що один із страшних досвідів серця — це неміч дружби. Рада би помогти другові — й не можеш; зостається одна молитва".**) Висловивши декілька уваг про „Слепую", що її зважився Шевченко друкувати, закінчувала княжна лист запевненням, що певно візьметься за вивчення української мови, щоб милуватися всіма квітками Шевченка.***)

(Продовження буде.)

*) Русскія Пропилеи, Т. II, стор. 186.
**) Тамже, стор. 245.
***) Тамже, стор. 252.
****) Киевская Старина, т. LVI, стор. 157.

*) Тамже, стор. 159.
**) Тамже, стор. 160.
***) Тамже.

порошення Жидів і перед сіонізмом, вони були чудовими хліборобами. Може суворі та голі гори Кастилії нагадували їм сухі гори Палестини". Ібанес, це цікаво, вважає Христофа Колюмба — Жидом. Усе його життя — дивне і син його каже про тайну, якою був оточений батько. „Це тайна для мене — каже Ібанес — це жидівське походження. Це був еспанський Жид, охрещений, що став ревним католиком. Коли хуртовина захопила його біля Португалії, до кого він пише листа? — до Жидів... Підчас моїх дослідів я переконався, що мішанина жидівської жорстокости та християнського фанатизму складається на всю суть середновіччя... Колиж ми виженемо короля й утворимо республику, тоді Жиди знову вернуться до нас, відчинять свої синагоги і ніхто не зверне на це навіть уваги, бо антисемітизм — чужий для еспанського народу".

Якось ніяково по таких міркуваннях переходити до сучасної ситуації Жидів в Европі, куди веде нас „жидівський журнал". Найгірше стоїть справа у Польщі, де „царське законодавство проти Жидів ще не скасовано, жидівські (а українські? — *І. Б.*) школи не мають державної підмоги, студентів не допускають до університетів..."

Вкінці наведено слова проф. Сорбони Віктора Баша, відомого теоретика естетика (та публіциста, що так часто виступає на сторінках L' Ere Nouvelle в обороні західно-українських земель). „Моя раса — сіль землі. Вона дала світові Бога, в якого ще нині всі вірять. Вона дала людству книгу книг, в якій уже 2000 років, як міліони людей знаходять віру. Вона дала героїв думки, мрій та діла: Спінозу, Гейне, Маркса, Лясаля, Бергсона, Айнштайна".

В оцінці значіння жидівського вкладу до світової культури можна вживати скромнійшої фразеольогії, а проте фактів не слід заперечувати.

Ілько Борщак.

Чи Ви вже є членом Кооперативи „Рідна Школа"? Як ні, то впишіться негайно! Один удія (пай) 5 зол., число уділів необмежене. Вписове 50 гроші. Заяви приступлення можна одержати в кождому Кружку У. П. Т. — Пишіть і посилайте гроші на адресу: Дирекція Кооперативи „Рідна Школа" Львів, Ринок, ч. 10. II. пов.

Масові арештування на Волині.

З Волині надійшли вістки про нечувані там дотепер арештування серед українського міського й сільського населення. Арештування получені з масовими ревізіями. У Володимирі Волинському арештовано кількадесять людей, у володимирському повіті кількасот. Між иншими арештовано і двох лікарів Українців д-ра Полянського і д-ра Річанського. Першого з них звільнено, другого задержано в тюрмі.

Ще гірше, ніж у Володимирі та володимирському повіті, розгулялася поліція в инших волинських містах та повітах. Зачуваємо, що арештовано визначного волинського культурно-освітнього діяча Галичанина Гринька Гладкого. Вся та вздія польської влади звернена верш за все проти волинських „Просвіт", одиноких легальних осередків культурно-освітнього руху на Волині.

Як переведено шкільний плебісцит?

2. Повіт Перемишль.

Виказ громад, які внесли шкільні декларації з домаганням української мови навчання:

1. Аксманичі внесено 50 декларацій за 90 дітей, 2) Бапич 29 дек. за 48 дітей, 3) Батичі 30 дек. за 41 діт., 4) Библо 46 дек. за 85 діт., 5) Биків 63 дек. за 92 діт., 6) Бовино 29 дек. за 44 діт., 7) Болестрашичі 76 дек. за 112 діт., 8) Боратичі 34 дек. за 49 діт., 9) Борщевичі 32 дек. за 50 діт., 10) Брилинці 45 дек. за 57 діт., 11) Буців 61 дек. за 91 діт., 12) Бушковичі 54 дек. за 85 діт., 13) Бушковички 34 дек. за 48 діт., 14) Валява 35 дек. за 52 діт., 15) Ватківці 46 дек. за 79 діт., 16) Вишатичі 34 дек. за 46 діт., 17) Вільшани 45 дек. за 57 діт., 18) Вірочко 34 дек. за 51 діт., 19) Вітошинці 52 дек. за 64 діт., 20) Германовичі 30 дек. за 41 діт., 21) Гнатковичі 58 дек. за 83 діт., 22) Горохівці 54 дек. за 84 діт., 23) Грушатичі 59 дек. за 82 діт., 24) Глешичі 48 дек. за 80 діт., 25) Даровичі 55 дек. за 93 діт., 26) Дрогоїв 37 дек. за 53 діт., 27) Дроздовичі 53 дек. за 77 діт., 28) Дуньковички 23 дек. за 44 діт., 29) Дусівці 44 дек. за 50 діт., 30) Журавиця 51 дек. за 87 діт, 31) Зоротовичі 57 дек. за 79 діт., 32) Іскань 67 дек. за 88 діт., 33) Клоковичі 48 дек. за 90 діт., 34) Княжичі 43 дек. за 58 діт., 35) Конюша 27 дек. за 46 діт., 36) Коритники 69 дек. за 95 діт., 37) Корманичі 63 дек. за 107 діт., 38) Коровники 47 дек. за 64 діт., 39) Костева 51 дек. за 76 діт., 40) Красичі 31 дек. за 52 діт., 41) Кречкова 56 дек. за 72 діт., 42) Кривецька Воля 41 дек. за 60 діт., 43) Кругель Великий 25 дек. за 40 діт., 44) Купна 32 дек. за 51 діт., 45) Кусеничі 64 дек. за 93 діт., 46) Лучиці 29 дек. за 43 діт., 47) Малковичі 51 дек. за 72 діт., 48) Мацьковичі 71 дек. за 108 діт., 49) Медика 80 дек. за 129 діт., 50) Мільнів 21 дек. за 41 діт., 51) Молодовичі 50 дек. за 69 діт., 52) Накло 45 дек. за 61 діт., 53) Негрибка 36 дек. за 53 діт., 54) Нижанковичі 83 дек. за 140 дітей, 55) Новосілці 67 дек. за 92 дітей, 56) Оріхівці 46 дек. за 65 діт., 57) Острів 26 дек. за 44 діт., 58) Пацьковичі 32 дек. за 53 діт., 59) Пикуличі 47 дек. за 69 діт., 60) Плешевичі 40 дек. за 49 діт., 61) Поздяч 42 декл. за 69 діт., 62) Польхова 28 дек. за 54 діт., 63) Поповичі 43 дек. за 64 діт., Рожубевичі 43 дек. за 59 діт., 65) Рокшиці 59 дек. за 73 діт., 65) Руське Село 71 дек. за 116 діт., 67) Рушельчичі 28 дек. за 46 діт., 68) Саночане 27 дек. за 43 діт., 69) Селиська 66 дек. за 96 діт., 70) Середнє 46 дек. за 59 діт., 71) Сілець 31 дек. за 53 діт., 72) Сіраківці 53 дек. за 100 діт., 73) Склад сільний 33 дек. за 46 діт., 74) Скопів 68 дек. за 95 діт., 75) Солонне коло Польхової 21 дек. за 40 діт., 76) Станиславчик 33 дек. за 43 діт., 77) Стібенець 51 дек. за 76 діт., 78) Стібно 53 дек. за 73 діт., 79) Терновиці 44 дек. за 99 діт., 80) Тисова 97 дек. за 140 діт., 81) Тишковичі 41 дек. за 59 діт., 82) Торки 69 дек. за 104 діт., 83) Троїчичі 49 дек. за 69 діт., 84) Уйковичі 34 дек. за 47 діт., 85) Фредропіль 24 дек. за 41 діт., 86) Хирина 54 дек. за 80 діт., 87) Хідновичі з Храплачами 54 дек. за 68 діт., 88) Цаків 52 дек. за 70 діт., 89) Шегині 45 дек. за 67 діт., 90) Якимчичі 76 дек. за 105 діт., 91) Бахів 51 дек. за 68 діт., 92) Строневичі 27 дек. за 41 діт.

Разом внесли 92 громади 4284 декларації за 6443 дітей.

На загальне число 118 громад перемиського повіту припадає 17 громад мазурських кольоній а саме: Бахірець, Гутиско, Ненадівське, Дрогобички, Залісся, Красічин, Кривча, Липовник, Лутівня, Лучка, Маринка, Ніназова горішня, Ніназова долішня, Передмісте Дубецьке, Речпіль, Сільниця, Сливниця і Чищень.

Не внесло 9 українських громад а саме громади Бабичі, Велюничі, Дусанівські Халупки, Кінківці, Пралківці, тому, що є це громади мішані і не було в них вимаганої скількости українських дітей в шкільному віці і громади Дубецько, Вірко, Міжинець, Передмісте дубецьке. Чотири останні громади не внесли декларацій ізза байдужности.

* * *

Волинь і Полісся!

На увагу батькам дітей у шкільному віці і всім свідомим українським громадянам.

Речинець для вношения декларацій про введення української мови у школах Волині й Підляся продовжено до 20 цвітня 1925 (у Галичині речинець вже минув 31. березня!) Отже хто до цієї пори ще не вніс декларації до шкільного інспектора, нехай поспішає.

Волинські і поліські українські селяне! По ваших селах будуть нишпорити тепер ріжні людці, котрі в останній хвилині будуть намовляти вас на польську школу, обіцяючи Вам ріжні „блага" та залякуючи всякими карами, як що не схочете слухати їх. Не вірте їм і твердо стійте на свойому праві, жадаючи української школи!

На соймовій арені.

І. Інтерпеляції послів українського клюбу у соймі.

Плебісцитові надуживття.

1. Посол С. Козицький і тов. внесли інтерпеляцію до міністра внутрішніх справ і освіти в справі надужать та перешкод у шкільній плебісцитовій акції в кобринському повіті на Поліссю.

Війт рогозянської волости страшить населення, щоби не вносило декларацій за українською школою, бо хто таку декларацію підпише, той не одержить допомоги. Крім цього повідбирав він від селян декларації та не віддав заявивши, що має такий наказ від старости.

У болотівській волости влада обіцює дати по одній парі черевиків для тих, що підпишуть декларації за польською школою.

У городецькій волости війт відмовляється потверджувати підписи на українських деклараціях, хоча про його надуживття була вже одна інтерпеляція у соймі.

Управитель школи в Городку обіцяв Жидам дві години жидівської мови в школі, як що вони підпишуть декларації за польською школою. Жиди повірили і підписали. Колиж появилася їхня делегація в справі мови у інспектора, то він її прогнав.

Війт пруськівської волости не хоче стверджити декларацій громадян села Пантюхи, а без декларацій із того села не може внести своїх декларацій і село Здітово, що має спільну з Пантюхами школу.

Писар новосельківської волости повичеркував у деклараціях вислови „пуска", щоби через те зробити їх неважними.

2. Інтерпеляція посла С. Козицького і тов. з українського клюбу до міністра внутрішніх справ і освіти в справі надужить шкільної влади і шкільних управ у селі Болоти, кобринського повіту та инших місцевостях.

3. Інтерпеляція тогож посла до міністра внутрішніх справ у справі арештування державною поліцією громадян Романюка і Панасюка за те, що займалися справою шкільних декларацій з домаганням школи з українською викладовою мовою.

Інтерпеляції про инші надуживття.

4. Всіх послів із українського клюбу до міністра внутрішніх справ у справі шкідливої господарки, яку веде для міста Володимира, бурмістр Болеслав Ткачик.

5. Всіх послів українського клюбу до міністра внутрішніх справ у справі незаконного побирання діет, комунікаційних коштів та неплачення до магістратської каси комірного за мешкання бурмістром м. Володимира Болеславом Ткачиком.

6. Всіх українських послів до міністра внутрішніх справ у справі непотрібних видатків магістратського гроша м. Володимира, які поробив бурмістр Болеслав Ткачик на ведення справи у Найвищому Адміністраційному Трибуналі.

Для власної користи

просимо уважати, щоб при закупні одержати добре знану

„ПРАВДИВУ ФРАНККА ДОМІШКУ ДО КАВИ"

в скриночках, а не які маловартісні наслідування.

На новім опакуванню скриночок краски брунатно-синьо-білої, виступають спеціяльно головні ціхи, назва „ФРАНКК" і „МЛИНОК до КАВИ".

„ПРАВДИВА ФРАНККА З МЛИНКОМ ДО КАВИ"

дає знамениту а притім дешеву каву.

1631 2—2

7. Всіх українських послів до міністра внутрішніх справ про таємні заміри бурмістра м. Володимира Бол. Ткачика побирати незаконні відсотки з Банку, в якім мали бути міські гроші.

8. Посла Підгірського і тов. до голови ради міністрів і міністра внутрішніх справ у справі діяльности магістрату містечка Ратно в справі прохання населення про скасування того магістрату та прилучення містечка до волости Гірники.

9. Тогож посла до міністра рільництва і державних дібр у справі відібрання від українських селян гірницької волости, ковельського повіту лук, які ті селяне винаймали на протязі 50 літ.

10. Тогож посла і тов. до міністра залізниць у справі покривдження старшого зворотничого Семена Меньшка на стації Ковель.

11. Тогож посла і тов. до міністра внутрішніх справ про деморалізацію, яку поширюють на Волині через шинки, ресторації і подібні їм підприємства та про непошанування восміністром постанов громади Тростянець, луцького повіту, якто постанови примушували до того, щоби позачинювати істнуючі в селі ресторації, шинкарні та инші подібні підприємства.

12. Тогож посла і тов. до міністра внутрішніх справ і міністра військових справ про втрати гром. Івана Кудачка зі села Любитів, ковельського повіту, які він поніс наслідком військових операцій польської армії та про невиплачення йому сум, призначених титулом відшкодування за втрати повітовою ліквідаційною комісією.

13. Посла Дмитрюка і тов. з українського клюбу до міністра внутрішніх справ про безправне побирання податку сіном, якого допускається комендант поліції волости Дмитровичі, Берестейського повіту.

14. посла Назарука і тов. з українського клюбу до міністра військових справ і справедливости у справі скарги Михайла Обецука зі села Бистриця, Кобринського повіту на Поліссю, в якій він жалується на те, що його побили і ограбили дня 23. X. 1924 р. жовніри Кобринської залоги.

15. Тогож посла і тов. до міністра внутрішніх справ про надуживття, яких допускається війт Рогознянської волости, Кобринського повіту Лассота на українському населенню.

Хліборобський страйк.

Польські рільні робітники страйкують, — наші покірно працюють на панів.

Вже тиждень триває в корінній Польщі (в центральних і західних воєвідствах) хліборобський страйк. Страйкують рільні робітники, форналі (ординарці) і денні робітники, домагаючись поліпшення своєї незавидної долі. Страйк є загальний, але не однородний. В 10 повітах конгресівки, в Познанщині і Поморю страйк є загальний, в инших повітах конгресівки страйк обіймає тільки денних робітників.

Причиною вибуху страйку є спір за платні. В минулих роках нестійної валюти заробіток рільних робітників був оснований на ціні жита. Рільний робітник (ординарець) заробляє тепер рівновартість 3—4 метр. сотн. збіжа, тоді як перед війною він одержував рівновартість

МІКОЛЯША
ГОРІВКИ І ЛІКЕРИ
TALISMAN
DERBY
CRISTAL
МІКОЛЯША
ГОРІВКИ І ЛІКЕРИ
1278 1—1

6—10 метр. сотн. збіжа, а в пропорції до ординарця (збіжево відплатного рільного робітника) заробляли й инші категорії рільних робітників. Тепер же ціна жита значно зросла так, що колиб робітникам плачено збіжам, то вони одержувалиб 34 золь за квінтал. На основі цього зросту домагаються робітники збільшення винагороди через підвисшення готівкових плачень. За те поміщики стараються використати теперішнє положення для обниження заробітків робітників. Обшарники змагають до обниження ординерії та до перечислення її платні зі збіжа на готівку, рахуючи збіжа по ціні світового ринку, де воно є дешеве, а не внутрішнього, де воно є дороге.

Ці протилежні становища не могли довести до порозуміння, супроти чого рільні робітники приступили до підготування страйку. Польський уряд вмішався до цеї справи і до її вирішення покликав надзвичайну розємну комісію, яка дня 21. березня винесла остаточне рішення, звернене проти робітників. Заробітків ординарців не знижено, дозволяючи тільки частину ординарії замінити на готівкову платню, але за те з усею силою вдарено на денних і сезонових рільних робітників. Висоту готівкового заробітку узалежнено не від кількости годин праці, але від пори року. Рік поділено на зиму (від 1. жовтня до 31. березня) і на літо (від 1. квітня до 30. вересня). Найцікавійше, що жовтень, час найбільше напруженої осінної праці, час викопування окоповин, зараховано до зими. Загалом рільних робітників (денних і сезонових) поділено на 4 групи, з тим, що зимовий заробіток означено згідно з висотою заробітку в місяці березні ц. р. Як у готівці представляються заробітні ціни поодиноких груп, неможливо визнатися. На загал беручи, урядовий цінник, виданий під напором поміщиків, зменшує дотеперішні заробітні ціни рільних робітників на 25 процент.

Робітники не погодилися з вирішенням урядової надзвичайної розємної комісії і розпочали страйк. Не підлягає найменшому сумніву, що польські рільні робітники, зорганізовані в „Союзі професійних рільних робітників" при своїй організованости й неуступчивости виграють страйк і примусять обшарників до уступок.

Хліборобський страйк прибірає на силі, напруженню і гостроті. На Поморю прийшло навіть до сутичок, в наслідок чого є ранені. У варшавськім воєвідстві страйкує 50 проц. рільних робітників. В люблинськім воєвідстві страйк обняв 11 повітів, в лодзькім 10, в білостоцькім 5, в Познанщині в 3 повітах. На Поморю страйк обняв понад 170 фільварків і 6 тисяч робітників.

Так обстоюють свої права, так борються за своє істнування, так змагають до вокрашання своєї долі польські рільні робітники. А в нас, де паношиться нечуваний визиск, пусто і глухо. Наші рільні робітники покірно гнуть шию в поміщицькому ярмі і навіть не думають про оборону перед визиском. На жаль, ми не маємо ніяких даних для оцінки положення нашого рільного робітника. Не знаємо ані висоти ординарії в поодиноких повітах, а радше економіях, ані висоти заробітної платні денних і сезонових рільних робітників, ані гігієнічних умов життя і праці тих робітників. Прикро це ствердживати, одначе не можна промовчувати того факту, що від великого хліборобського страйку 1902 р., коли то всі наші партії виявили були зацікавлення долею рільних робітників, не слідно вже ніякого заінтересування. Тоді то при напрузі сил і сякій-такій організованости все таки здобуто пересічно 9-тий сніп, коли тепер малоземельні й безземельні селяне одержують в найкращому випадку 15-тий, а навіть 18-тий або й 20-тий. Недостача організації довела до крайнього визиску рільного робітника. Правда, в останньому часі почали засновуватися по наших селах професійні селянські організації під назвою „Селянських Спілок", одначе покищо не знати ані як далеко поступила організація цих спілок, ані їх обсягу ділання.

Найвища пора нашим партіям, особливо тим, що направо і наліво щедро сіють слова про бідне селянство, зайнятися організацією рільних робітників та поставити їх в одну оборонну лаву, зєднати їх до боротьби за кращу долю.

Польський сойм.

Справа вбивства Багінського і Вечоркевіча в соймі. — Внесення на розвязання сойму. — Помисловість Жидів.

Вбивство двох скованих вязнів Багінського і Вечоркевіча функціонарем політичної поліції Мурашком знайшло відгомін не лише в широкому світі, але і в польському соймі. Всі польські соймові фракції від „Звйонзку людово-народового" до пепесівців включно поспішилися внести нагле внесення в тій справі, щоби зменшити факт жахливости самої події. Наглість внесення мотивував пепесівець Барліцкі.

Він вказав на те, що страшний вчинок старшого десятника поліції Мурашка, який замордував двох скованих вязнів, мусить затрівожити кожного, що змагає до панування правовости. На нещастя той факт не є відокремлений, але є виявом дикої анархії. Є це доказ тяжкої хороби, що загніздилася в органах безпеки. Якщо не наступить зміна, то громадяни лише з тривогою глядітимуть на чоловіка, що носить мундір поліції польської держави. Чи п. міністер Ратайскі здає собі справу з далекосяглости того факту? Як що п. міністер не має досить сильної волі, щоби ту анархію поконати, то нехай уступить своє місце кому иншому. Не годиться засновуватися тим, що вбийником керували якісь благородні побуди, або що його переслідують полові анормальности. Тут маємо перш усього прояву дикої анархії, яка робить неможливим сповнення зобовязання супроти иншої держави. Відвовідальним за вбивство є міністер внутрішніх справ та віцеміністер Смульскі, що керує „кресами". Маємо вражіння, що в поліції творяться якісь таємні організації і заговори та що тими органами, ославленими цілим народом, не править вже держава, тільки якісь таємні сили, на яких приказ доконуються такі злочини.

Вкінці бесідник зажадав суворого слідства і негайної мериторичної полагоди внесення.

Мін. Ратайскі переповів стереотипно самий хід жахливої події та заявив, що після покінчення слідства здасть звіт соймові. Наглість внесення прийнято, одначе відкинено домагання послів Бона і Скрипи, щоби над заявою міністра Ратайского відкрити дискусію.

З черги приступлено до наглого внесення „Визволення" в справі розвязання сойму і розписання нових виборів. Після формальної суперечки на тему мотивування внесення, іменем клюбу „Визволення" усновував пос. Понятовскі наглість внесення. Він зазначив, що сойм і його повага в громадянстві підупадає. Деякі партії й їх посли легковажать справу. Із затемнює принизання до мандатів. Колиб не те, то ніхто не дякався би перевірки тих мандатів публичною опінією. Недостача більшости в соймі спричинює безладдя й безсильність уряду. А відповідальність за це несе на собі сойм, який повинен мати спромогу й відвагу уздоровити уряд. По трьох літах сойм постарів. Краї з вищою політичною культурою вже кілька разів змінили своє представництво, А польські посли всіми силами тримаються посольських крісел. Нові вибори є конечністю.

Проти наглости ніхто не заявився, супроти чого постановлено приступити до мериторіяльного розгляду внесення. Та супроти однозгідности в справі наглости посол Путек запропонував ухвалити внесення без дискусії. Проти цього запротестував пепесівець пос. Жулавскі, зазначуючи, що такої важної справи не можна рішати без дискусії. Усування внесення зпід дискусії свідчить про деяку нещирість внескодавців. Пепесівці теж є погляду, що вина внішніх відносин спочиває на соймі. Сойм нездатний створити більшість, а тому править безвідповідальний уряд, який легковажить сойм. Не слід розвязувати сойм аж 15. вересня, бо це зкликало би горячку й його розагітування перед виборами. Сойм повинен негайно уступити. Тому ставить поправку на негайне розвязання сойму. До цеї поправки приєднався іменем „Визволення" пос. Понятовскі.

Пос. Гдик („Пяст") називає внесення на розвязання сойму гумореском, бо в Польщі є 200 тисяч безробітних. Замісць створити їм варстат праці, говориться їм про нові вибори. Селянство жде полагоди земельної реформи, а ми робимо іграшки. Тому заявляється проти внесення.

Посол Павло Васильчук (Український Клюб): Ми, Українці, перші в тім соймі піднесли гасло його розвязання. Ми увійшли до того сойму, віряти в букву конституції, в рівноправність і свободу. Але через ті три роки навіть на лівій стороні сойму ми не мали піддержки. Ми переконалися, що ані одної основи конституції не переведено в життя. Польське законодавство в багатьох випадках є противне конституції: Досі обовязують тимчасові постанови про відношення держави до православної церкви. Ви взяли собі царських слуг і даєте їм орден „Polonia restituta" (пос. Дубанович: Ви ображуєте!) Те саме „Визволення", яке сьогодня приперте опінією селянства, каже: досить тієї балаканини, а так само П. П. С. були за вдержанням тих конституційних приписів. Для нас, народу селян і робітників, забрання від обшарників землі без відшкодування є квестією національного істнування. Заявляємося за негайним розвязанням сойму. Ви не хочете виборів, бо знаєте, що в Сх. Галичині висить над вами Дамоклів меч, але ми, хоч знаємо, що при виборах неодин Українець буде замордований (великий галас на правиці. Голоси: Так не вільно промовляти в ніякім парляменті!), все таки підемо до виборів під гаслом оборони незалежности. (Окрики обурення на правиці. Голоси: Ви складали приреченя на конституцію!).

Пос. Стронськi згоджується з пос. Васильчуком тільки під тим оглядом, що внесення на розвязання сойму є спізнене, але лише на один день, бо воно властиво підходило на Prima Aprilis. Заявляється проти розвязання сойму. В тому самому дусі промовляли пос. Козловскі (З. Л. Н.) і пос. Керпік („Пяст"), після чого звилося внесення на припинення дискусії і переведення голосування. За внесенням з поправкою Жулавского про негайне розвязання сойму голосували: Український і Білоруський Клюб, комуністи, „Визволення", П. П. С., Н. П. Р., Німці, кільканадцять Жидів, „Незалежна Хлопська Партія", Окопівці, Бриліівці і пос. Пшилуцький. Внесення упало (141 голосів за, 194 проти). Внесення „Визволення" про розвязання сойму з днем 15. вересня відкинено 228 голосами проти 99. (За внесенням голосували: Українці, Білорусини, визволенці, комуністи, незалежні хлопи, частина Жидів, радикальні хлопи, Бриліівці, Н. П. Р. і Пшилуцький). Цим разом в таборі Хієно-Пяста найшлися і пепесівці.

Найспритнійше уладилися Жиди, здобуваючись на дуже маркантну помисловість. Хоч в Жид. Клюбі ведуть „малопольські" (себ-то наші галицькі) Жиди, вони такі переперли внесення проти розвязання сойму. Але щоби вовк був ситий і коза ціла, то відкомендерували кількох „Малополян", щоби голосували за внесенням на розвязання сойму, бо — мовляв — „ця частина населення „Всходнєй Малопольскі" в наслідок абстиненції при виборах не має в сучасних законодатних установах власної парляментарної репрезентації". З того приводу Жид. Клюб видав навіть комунікат, в якому зазначує, що Жиди в теперішньому положенні не добачують вистарчаючих причин до розвязання сойму. Та з огляду на специфічні відносини в „Всходнєй Малопольсце" і в наслідок неучасти українського населення у виборах, Жид. Клюб постановив лишити жидівським послам з „Всх. Малопольскі" вільну руку при голосуванні.

Можна уявити собі, як пос. Райх за голова клюбу побивався за переведенням ухвали проти розвязання сойму, а опісля осягнувши її, як він голосував за наглістю внесення.

Нема то як ославлена принціпіяльність „малопольських" Жидів!

15 с. м. здержується висилку часопису тим ВП. передплатникам, що залягають з передплатою за біжучий місяць. Передплата на біжучий місяць 4·20 зол.

З концертової салі.

Сонатовий вечір.

Хоча наш концертовий рух, що правда, все ще досить скромний, а проте вже починає виробляти собі простійшу лінію — так і як під оглядом мети концерту, так [illegible] повідної концертової програми. Давнійше — концерт для концерту, себ то инше — [illegible] для музики, були у нас [illegible] чого наша суспільність віки не могла [illegible] викинути. Все мусіло мати якусь „етикету", на якій виписано ціль — очевидно добродійну, — а та ціль, яка з природи [illegible] клала собі за перше і найвисше завдання: стягнути як найбільше публики — впливала і на уклад програми, яку, немов ходом кажучі, зліпнювали незаздалегідь самі ки членів „добродійних комітетів". Не хочу казати, начеб давними роками не було у нас справді артистичних під музичним оглядом концертів. А проте коли би [illegible]

Ще перед роками хтось зважився дати фортепяновий вечір, то переважна часть людей була би уважала такий концерт дивним і неможливим. Ще не так давно, як наша відома піяністка В. Божейчівна дала перший сутільний фортепяновий вечір. Ми чули тоді з ріжних сторін здивовані запити: як то, цілий вечір сам фортепян?! А нині по кількох роках, нікого й не дивує, що наші місцеві й заграничні артисти виступають з власними концертами, як ось на прим. Г. Лисецька, В. Бережницький, А. Рудницький і н.; навіть Муз. Тов. ім. Лисенка має вже відвагу ангажувати на такі вечори наші артистичні сили, як ось на прим. п. Любку Колесісну *). Слід ще відмітити що деякі з тих концертів, хоча й мають дещо „етикету" (на „доброчинні ціли"), — то все таки своїми інтенціями і програмою хочуть того рода, що доброчинні, матеріяльні ціли концерту, мусять відсуватися чисто музичним, моральним, духовим цілям.

Одним зі слідуючих тзв. не довгого ще ланцюха наших чисто музичних концертів — був вчорашній сонатовий вечір відомих наших артистів проф. Е. Перфецького і проф. Т. Шухевича. Це був вечір, який з посеред черги навіть найкращих концертів міг би звернути на себе особлившу увагу. „Сонатовий вечір" — що правда своєю назвою дещо „нестравний" для ширшої нашої публики; але в суті річи, хоча програма концерту була на дійсно поважна, концерт визначався теж нічвичайною приступністю для як найширших кругів любителів музики. В програму ввійшла „коронкова" соната Моцарта, мрійлива рапсодична, чаруюча свіжістю інвенції і мельодики соната Ґріґа й убрана в більш „сальонові" та при тім широкому та незвичайно ефектовну форму суїта Е. Шітта. Перш усього треба підкреслити незвичайно солідне підготування технічної сторони програми. Продукції не побили враження „на борзі" заараняжованого концерту, а, навпаки, свідчили про елементарну солідну працю виступаючої пари: технічне зіграння було в тім випадку передумовою артистичного успіху. Виличати та вичисляти всякі прикмети наших артистів було б зайвим: всі вони добре нам відомі і про них вже стільки разів писалося. Зазначу тільки, що артисти, які з замилуванням спільно працювали, також з замилуванням грали і цим разом зразу здобули, що правда, не дуже численну, але дуже добірну і вдячну, авдиторію. До „коронкової" музики Моцарта ужито подекуди може за грубих литок, все таки це не обезцінило й не обнизило зрілою дуже гарного виконання сонати. Соната Ґріґа вже висше згаданими прикметами мусіла промовити до слухачів, тим більше, що й мельодика норвежського композитора, а опертя на народніх мотивах, густо-часто близьких нашій народній мотивації (н. пр. середня частина сонати — чим не нагадує нашу пісню „Болить мене головонька?") Та мабуть найбільш наші артисти розвинули всі свої прикмети в кінцевій суїті Шітта. Нелегка та ідеально вдячно питана як для піяніста, так і скрипкова партія дала поле до справжнього попису. Музика цього твору не надто глибока, більш сальонового характеру, та ніколи не дешева й не банальна, написана з темпераментом і з використанням контрастовости. Ці всі прикмети в як найкращий спосіб уважливо виповнили як першої повної розмаху частини, так і дальших частин: етеричного, трохи бізарного скерца, співної та попадаючої в розхожену сентиментальність Cantobell-и і останнього „Rondo in turbe", спорністо композитором що правда більш ефектовною поволокою між особливими характеристичними прикметами.

Цей концерт зробив найкраще враження і причиниться безперечно до закріплення і зрозуміння потреби улаштовання частійших камеральних вечорів. Школа тільки, що з огляду на рівночасний другий концерт (Шевченківський Придніпрянців) не собі зібралася нечисленна авдиторія. Сам факт, що у нас в одній дні можуть бути два концерти, був би навіть оправданий, як би не те, що в даному випадку він був доказом нашої неорганізованости і браком порозуміння. Тому богато громадян, які були б пішли на один і другий концерт, мусіли вдоволитись тільки одним концертом. Товариство ім. Лисенка в даному випадку не поносить вини: воно оголосило багато скорше „Сонатовий вечір", не знаючи нічого про намір про уладження другого концерту на той день. На будуче така історія не повинна повторитись.

Наприкінці зазначу, що цей вечір, який стрінувся з таким теплим признанням вибраної авдиторії, можнаб уладити і поза межами нашого Львова. Мешканці інших наших міст певне з вдоволенням приняли б вістку про гостинний виступ наших артистів. **Василь Барвінський.**

*) На тому місці мушу зазначити, що я умисне не беру під увагу концертів, які уладжено, користуючи з випадкового приїзду деяких наших артистів, на прим. Носалевича, Менцінського і н., — та концертів, в яких виступали, як солісти, більше, ніж одна або дві особи, дарма, що вони мали теж чисто музичні інтенції.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист у добі лихоліття!!

Жертвенність на „Рідну Школу" в місяці лютім.

Коли підійти до нашого брата — все одно — інтелігента чи селянина за жертвою на національні потреби, він здебільша вже має готову відповідь: усе дай та дай, аже й нема з чого давати.

Приглянься, як то виглядає у місяці лютім 1925 р. в цифрах жертвенність на „Рідну Школу", одну з найважніщих установ.

ВИКАЗ

жертв на „Рідну Школу" за місяць лютий 1925 р. по повітам Східної Галичини, Волині та Польщі.

Ч. пор.	Повіт:	Число громад	Зложило громад	Вплинуло: До Каси Гол. Упр. У. П. Т.	Вплинуло: До Каси Кружків У. П. Т.*)
1.	Львів-місто	1	1	2.194·72	1.497·01 1)
2.	Яворів	70	24	3·—	1.186·43
3.	Золочів	89	27	—	1.062·01
4.	Долина	87	24	20·—	914·34
5.	Копичинці	53	3	8·—	769·60
6.	Коломия	58	12	12·—	747·76
7.	Тернопіль	82	7	87·78	394·67
8.	Бережани	74	3	11·—	451·10
9.	Стрий	53	2	3·—	434·01
10.	Чортків	44	5	2·—	352·70
11.	Львів-повіт	131	12	303·50 2)	—
12.	Борщів	75	21	80·—	204·20
13.	Рогатин	100	3	46·40	231·04
14.	Бучач	87	10	2[illegible]5·60	10·80 3)
15.	Ярослав	109	8	244·00 4)	—
16.	Богородчани	37	4	219.58 5)	—
17.	Перемишль	123	4	215·—	—
18.	Надвірна	33	5	149·10	57·60 6)
19.	Снятин	41	1	—	195·00
20.	Городок	70	14	—	183·63
21.	Броди	79	14	10·50	167·30
22.	Рава руська	73	4	176·40	—
23.	Радехів	55	4	174·25	—
24.	Калуш	69	5	61·04	99·—
25.	Теребовля	43	7	154·67	—
26.	Бібрка	91	4	151·85	—
27.	Ст. Самбір	56	6	146·—	—
28.	Дрогобич	70	6	147·50	—
29.	Заліщики	57	4	116·—	—
30.	Лісько	154	8	109·50	—
31.	Рудки	70	4	101·84	—
32.	Станиславів	75	3	98·—	—
33.	Сянік	130	10	90·38	—
34.	Березів	56	7	89·60	—
35.	Перемишляни	60	7	86·50	—
36.	Сколе	51	3	85·—	—
37.	Сокаль	101	3	81·—	—
38.	Зборів	53	3	77·10	—
39.	Збараж	61	2	76·50	—
40.	Косів	43	5	66·60	—
41.	Мостиска	78	4	56·40	—
42.	Горлиці	65	6	51·—	—
43.	Камінка Стр.	60	8	46·74	—
44.	Підгайці	64	4	45·55	—
45.	Печеніжин	22	5	39·—	—
46.	Добромиль	96	2	36·—	—
47.	Товмач	64	4	33·—	—
48.	Турка	74	4	32·—	—
49.	Жовква	75	3	31·—	—
50.	Самбір	87	3	21·70	—
51.	Жидачів	74	4	14·20	—
52.	Скалат	64	4	13·15	—
53.	Любачів	65	2	11·—	—
54.	Городенка	56	—	—	—
	Волинь	—	4	32·—	—
	Заточені в Польщі		32	671·10	—
	Разом	3.820	388	7.054·76	8.893·40

Коли в січні вплинуло всього 7356·61 зол. до каси Головної управи, так можна було собі пояснювати, що громадянство не розуміє окремої надзвичайної жертви з нагоди „коляди", через яку зменшило свої щомісячні жертви.

За те нема найменшої причини, щоби зменшилася жертвенність в лютім. Бо й не зменшилися потреби „Рідної Школи" і не остала в касі головної Управи більша надвишка. Навпаки. Потреби зросли через збільшення аґенд УПТ-ва. Про надвишку при такій низькій цифрі жертв не може бути й мови, коли запотребування УПТва на цей рік виносить 704.852 зол.

*) Невиказані в цій рубриці Кружки не присилали до 25. III. н. р. обовязкових місячних касових зіставлень.

1) З того остало на потреби місцевих Кружків: в Кружку ім. Шевченка 469 зл., в Кружку ім. Грінченка 418, 36 зл., в Кружку ім. Короля Данила 384.55 зол., ім. Князя Льва 151.60 зл., в Кружку ім. Шашкевича 68. 50 зл.

2) З того Кружок УПТ. в Щирці прислав 124.25 зол.

3) 10.80 остало в Кружку УПТ. в Монастириськах.

4) З того коляда гуртка молоді з передмістя 102·20, з міста Ярослава 98·—.

5) З того Кружок УПТ. в Солотвині прислав 54.49 зол.

6) З того Кружок УПТ. в Делятині прислав 57.80 зол.

Відгуки дня.

Ще один ювілей.

26. лютого минув рік, як на галицькім небі появилася нова, блискуча комета — Український Наддніпр. хор під проводом Д. Котка. Появився не на те, щоби загорів і згаснути, але на те, щоби пройти в тріумфальному поході цілий галицький небозвід (без огляду на лінію Бертельмана Керзона) і махнути хвостом поміж носи усім тим, які мають претенсії на добрих диригентів!

Український Наддніпр. хор, завдяки своїм прикметам і галицькій необачливости, стрінувся з ентузіястичним прийняттям не тільки провінції, але й розполітикованого Львова. Один тільки Яворів (як кажуть!) поставився дуже критично до хору і то з погляду... кулінарного.

В кожнім місті влаштовувало місцеве громадянство на честь хору бенкет, на якім столи вгиналися від множества... учасників і ріками плили... патріотичні промови, підмащені поетичним сосом.

Всі промовці однозгідно і з певністю ствержували, що Галичане, це несвідомі, немузикальні і несентиментальні колоди, з яких тяжко щонебудь викресати (при цім обовязково сплакували і затягали „Многая Літа").

З промовами виступали переважно люде биті в реториці і знані з ельоквенції. Адвокатам це було найлекше, бо з огляду на велику скількість політичних процесів, кожний мав готову промову, а деякі зачинали дві і три разом. Було в тих промовах усе, чого бажає собі щира — українська душа: шурхіт трави степової, шум Дніпрових порогів, дзеньків козацьких шабльок і тріскіт запорожських самопалів.

Тільки одна-однісінька промова ріжнилася дещо від инших. Промовець, вічно бадьорий сеньор — („Хто його не знає?.. Він усюди вештається і на кобилі грає!"...) — обхопив свою 50-літній ювилей свого його диригентства із захопленим ствердив, що ціла його праця була на дармо. Він аж тепер бачить, що значить і що може диригент. Як радо пішов би його співаком!... На жаль його батута вже від пару літ спочиває, а ювилят за старий, щоб нею успішно вимахувати.

Цею щирою сповіддю ще більш розмніжилися „несентиментальні" Галичане і разом з фальшивими звуками пісні полились ріки сльози каючихся грішників.

Коткіяні росли як на дріжджах. По промовах віддосили їх по закінченню сть (співацьку!) і автографами досить для диригента, щоби він диригував „Хор Браниць", „Сонце ся сховало", „Закувала" чи „Гагілки".

Днес 26. лютого минув рік, як на галицькім небі І., так далі... гляди: початок до слова „диригенти".

Блескучі успіхи Хору Котка дали бодай раз нагоду Наддніпрянцям не сварити на Галичан, а Хорові потрохи забути, що по Галичині їздив і Кошиць.

Галактіон Чілка.

На питання: докиж уже давати на „Рідну Школу"? — відповідаємо: доки життя твого давай частину свого заробітку, свого майна на таку важну ціль! Коли можна давати на инші не конче потрібні ціли, то не вільно поминати „Рідної Школи". Не вільно збірщиків „Рідної Школи" трактувати наче яких галапасів, але як громадян, які піднялися незвичайно важкого обовязку.

Ці слова мусимо сказати, бо з нас говорить переконання про доцільність й потребу „Рідної Школи" та надія, що наше громадянство докаже ділом свого обовязку у відношенні „Рідної Школи".

Секція „Рідна Школа" УПТ.

ОСТАННІ ВІСТИ.

СРСР і вбивство в Стовпцях.

Поодинокі радянські полки ухвалюють протести й погрожують Польщі за вбивство Бабінського й Вечоркевіча. До Москви привезли кс. Усаса й консуля Лашкевіча. Відфотографували їх і світлини виставили публично. 5. IV. перевезуть обох до Ленінґраду. Цілий день були демонстрації перед польським консулятом у Москві, якого охороняє поліція й військо. Радек у статті доказує, що Б. і В. ділали без порозуміння з СРСР, а з ідеалістичних причин. Нота уряду СРСР., підписана Чічеріном, гостро протестує проти вбивства Бабінського й Вечоркевіча чоловіком у держ. службі. Вбивство дає для СРСР. повну свободу ділання в границях законодавства СРСР. у відношенні до арештованих Поляків.

Мільран у сенаті.

У виборах до сенату з окр. Секвани вибрано Мільрана 520 гол.

Стеклов про Польщу.

Стеклов у статті заявляє, що Польща „стоїть безладдям", тому в Польщі можливі нові акти анархії. СРСР. бажає мира, але анархія Польщі й польські авантюрники є тому на перешкоді.

Де Монзі насл. Еріо.

Часописи повідомляють, що іменування Де Монзі мін. скарбу є перехідне. Воно не усуне труднощів внутрішньої франц. політики. Слід сподіватися димісії уряду Еріо вже слід. тижня. Де Монзі мав би бути наслідником Еріо. Де Монзі був на прийняттю в рад. амбасаді. В обіді взяли участь Красін і Раковський. На думку англ. преси кожен инший уряд буде сильніший від уряду Еріо, котрий впаде жертвою правиці. Наслідком кріви франц. уряду перервали франц.-англ. переговори в справі франц. довгів. Сподіються димісії міністра просвіти. З уряд. більшости виступило 40 послів радикалів з Люшером і Клементелем.

НОВИНКИ.

— **Від Редакції.** Головний редактор „Діла" д-р В. Охримович приймає сторони в редакції від 1—2 год. пополудни. По затим у біжучих або негайних справах просимо звертатися до технічного редактора Івана Рудницького (Кедрина).

— **Спогади Евгена Чикаленка.** Ч. І. видані Видавничою Спілкою „Діло" гарною, окремою книжкою, розсилаємо на протязі цього тижня безплатно лише тим Вп. передплатникам, які передплатили наш щоденник на І. квартал цього року, та не залягають з передплатою до кінця березня н. р. Хто з Вп. передплатників протягом тижня не одержить книжки, значить залягає з передплатою і отримає її тоді, коли вирівнає передплату. На порто порученої посилки просимо надіслати разом з передплатою на квітень евентуально на травень 60 сот.

— **Конфіскати.** Вчорашне число сконфісковано за пять місць вступної статті „Відданий свитом".

— **Ревізія в Національному Музеї.** В пятницю 3. IV. під вечір впав до забудувань Національного Музею при вул. Мохнацького відділ польської поліції та перевів у всьому будинку між становищами образами, книгами та иншими цінними зборами українського мистецтва основну ревізію. Мали шукати буцімто якихся таємничих та у високій мірі небезпечних актів „Профорусу". Дуже цікавою є обставина, що в пошукуванні за тими страшними актами, переведи особисту ревізію у всіх присутніх в тому часі в музею осіб. А були там крім кустоса д-ра І. Свєнціцького проф. д-р К. Студинський і кількох студентів. Скоро дійдемо до того, що Музеї будуть для нас тягарем, бо якщо добре піде, то багато експонатів зможе з них перенестися до поліційних архівів.

— **Добродійний розпорядок.** Як ми вже подавали до відома, ціну на закордонні пашпорти піднесли на 250 золотих. А щоб кожний міг себе потішити тим, що дістане пашпортові „полекші" — приходить нова вістка про обіжник міністра внутр. справ, щоби навіть старости не мали права видавати таких пашпортів. Рішення за кожним разом залежатиме від воєвідства, куди мають мандрувати прохачі в усіми додатковими документами. Навіть польська преса присвятила цьому новому розпорядкові окремі статті, вказуючи на те, що він звернений головним чином проти середньої інтелігентної кляси. „Курєр львовскі" в числі з дня 5-ого н. м. звертає розумно увагу, що всі багаті вже й зими тяжкою виїздять на Рівієрі, з Італії та в Єгипті. Купці та промисловці зможуть заплатити високі пашпортові оплати і нині. Почин уряду, щоби громадянство з патріотизму спиняло від виїзду за кордон і обіцянка, що уряд займеться зловживаннями коштів властителів купелевих міст та захистів, подобає на іронію. Минулого року з Польщі виїхало на вакації за кордон 100.000 людей, дармо, що також у літку підвищено пашпортові ціни. І цього року людей не меншe, зважимши, що одна половина матиме полекші з огляду на свої зв'язки та високі становища, а друга відібе собі 150 золотих на интересах. Лише змучена інтелігенція, якої місячна плата ледве підпечеться висоті пашпортової оплати, сидітиме дома, бо виїхати на власний

„свіжий воздух" ще дорожче, як за кордон. Нічого вже казати про те, що досить назвати себе Українцем, щоби прохання на виїзд пішло до коша.

— **Шануйте воду!** Львівський магістрат звертається з покликом до мешканців, щоби у власній інтересі не розтрачували води, бо місто загрожене її недостачею. Відсутність снігів та дощів причинились до сильного зменшення джерел, з яких пливе вода до Львова. Слід направляти пиводоогоди і не робити зайвих припасів води перед їх заповнюванням.

— **Ідилічні відносини.** Пишуть нам з Пинщини: На перешкоді поширення української і білоруської книжки й газети стоять наші громадські підпанки: писарі, війти та солтиси, які працюють в цьому напрямі на всі лади. Повідомлення з почти до адресатів про одержання посилки лежать тижнями у солтиса за зеркалом. Передплатники часописів не бачать ні одного числа. Один з передплатників „Свободи" не побачив досі ні одного числа, а один передплатник „Нового часу" одержав тільки 18-е а потім щойно 22-е число. Коли один громадянин пішов до громади, щоби залеґалізувати декларації на українські школи, побачив у приватному помешканні писаря 19, 20 і 21 числа „Нового часу", призначені для „własnego użytku" громадських кацигів. Громадянин газети забрав, а декларації приніс непідписаними, бо громада домагається стемплевої оплати, а марок стемплевих, казав війт, нема. З білоруськими газетами теж саме. Один передплатник, не одержуючи довший час „Білоруської долі" думає, що газета припинена. Та недавно довідуємося, що до солтиса прийшов шпіцель питатися, чи хто в нас не бавиться в декларації і мав при собі цілу пачку неодержаних нами білоруських газет. Ось так ширять наші опікуни народню просвіту.

— **Комуністичні відозви на улицях Львова.** При вул. Жерельній віднайшла поліція комуністичні відозви розліплені на мурах, в яких взивається населення до боротьби з урядом. Відозви появилися з нагоди смерти комуністів Гайчака, Пілярчика та Мархлевского, що впали жертвою боротьби з поліцією у Гірничій Домброві. Відозви підписані „Центральним комуністичним комітетом західної України" і зредаговані в українській та польській мові. Поліція позривала відозви.

— **Посол соціяліст, ще й власник.** Ужгородська „Свобода" пише в ч. 13 з ц. м.: „Пан посол Гагатко купив собі дім в Ужгороді за 120.000 ч. кор. Ось так красно заробляє соціяліст Гагатко на Закарпатській Руси, коли бідні „товариші" голодують, ні заробку не мають, ні до Америки не можуть виселитися, бо не пускають їх. Коли перед 5—6 роками прийшов сюди з Галичини, подерті топанки носив і лиш з доброти нашої ужгородської інтеліґенції пристився (бо тоді його ще не пізнали). Мудра то головка! Не лише ужгородських інтеліґентів захопив (правда, що лише короткий час), але особливо той нещасний селянський народ. За ним пішла товпа людей, котрі і самі не знали, що їм хибить і як собі помочи: вони вірили аґітаціям чужинця і не лиш вірували, але і за посла його вибрали".

— **Ціна збіжжа.** Світові ціни збіжжа значно вищі ніж перед війною. Коли приймати 1914 рік і число 100 як вказник для цін, тоді цьогорічні, з минулого місяця, будуть стояти в такій пропорції на біржах: пшениця 232; жито 237; Познань: пшениця 179·5; жито 181·1; Берлін пшениця 155·4; жито 156·3; Париж 143·6; жито 160·8; Ліверпуль пшениця 199·9; Чікаго пшениця 212·7; жито 262; Ню-Йорк пшениця 211·8.

— **Українська ґімназ'я в Бразилії.** Український Союз у Бразилії рішив оснувати в Перто українсько-португальську ґімназію. Крім предметів приписаних у бразилійських ґімназіях будуть там учити української мови, літератури та історії.

— **Спростування.** Просять нас зазначити: Дня 15. м. м. у нашім часописі, в статті „Арештування в Рогатинщині" зайшла маленька помилка. Замість: „Я. Цимбалистий абітурієнт ґімназ.", має бути „студент українського університету у Львові".

— **Юлій Майнль** уладжує у філії Ринок 18 прібне варення кави, на яке ласкаво запрошує Вп. Публику.

Народня Лічниця у Львові.

Звіт з діяльности Тов. „Народня Лічниця" у Львові за рік 1924 до 28. лютого 1925 р.

„Українська Народня Лічниця" істнує 22 роки—хоч сеї не має своєї власної домівки, а своє гуманітарне і культурне завдання сповняє завдяки жертвенности митрополита Андрія Шептицького, який відступив безплатно реальність враз з огородом при вулиці Петра Скарги ч. 4, і завдяки жертвенности українського громадянства, та передусім хорих, які лічаться у „Народній Лічниці.

В році 1924 ординувало 13 лікарів, а то на відділі внутрішніх недуг: д-р М. Ваханин, д-р Гинилевич, д-р І. Куровець і д-р В. Кашубинський; хірурґічнім: д-р Святослав Белей і д-р Яків Зельцер; жіночім: д-р Олександер Пелех і д-р Олександер Подолинський; дітонім: д-р Олександер Барвінський і д-р Тула-Надрагова; горла та носа: д-р Ж. Зельцер. Крім цього д-р М. Музика виконував хемічні та бактеріольоґічні досліди для хорих „Н. Л." безплатно, для заможніщих за зниженою оплатою. В році 1924 лічено в „Н. Л." 8315 хорих, яким уділено 20190 ординацій. Хорих було по народности: 4530 Українців, 2740 Поляків, 830 Жидів, 215 инших народностей, як Німців, Росіян, Югославян, Чехів. Процентово було: 54·5% Українців, 33% Поляків, 10% Жидів, 2·5% проц. инших народностей. Фреквенція відносно 1923 р. збільшилася на 275 хорих, а порад лікарських уділено 3112 більше. Хорі, які лічились в „Н. Л.", були зі Львова, суміжних повітів та майже з усіх повітів Східної Галичини, Волині та Холмщини.

На домагання приїзжих хорих і рішення кождорічних Загальних Зборів „Н. Л." засновано в 1923 році осібний шпитальний комітет, якого завданням є постаратися за відповідну площу під будову шпиталя „Н. Л." і в тій ціли зібрати відповідні фонди. Комітет розвинув енерґійну акцію в краю і поза границями краю, як в Чехословаччині й Америці. На цю ціль зібрано досі 2.017 американських долярів. В Празі засновано спеціяльний комітет, якого головою є д-р Мірчук, а секретарем А. Ткачук: цей комітет зібрав до 28. лютого 1925 р. 7.277·12 чеських корон. На наш віклик Тов. Обєднання у Філядельфії в Америці прислало на цю ціль 50+25+50 разом 125 амер. дол. Ці всі гроші є уміщені в твердій валюті в банку у Львові і в Празі. При цій нагоді подаємо до прилюдного відома, що гроші в сумі 129 амер. дол.+1603 чеських корон+500 італ. лірів, які украдено в 1923 році, касієр „Н. Л." д-р Подолинський в цілости звернув шпитальному комітетові так, що фонди шпит. комітету є незрушені.

Загальні річні збори Н. Л., які відбулися 16-го березня ц. р., висказалися за дальшим енерґійним збиранням датків на будову Українського шпиталя при Н. Лічниці у Львові, який є доконче потрібний для шпитального лічення хорих, а дальше для фахової освіти Українців медиків і молодих лікарів, які хотять спеціялізуватися в ріжних галузях медицини. — На рік 1925 вибрано нову управу Н. Л., на чолі якої стоять: голова Управи д-р М. Ваханин і д-р Іван Куровець, як директор і касієр. Нововибрана Управа Н. Л. відкликується до українського громадянства в краю і поза границями краю з проханням щедрих датків на Н. Л. і будову українського шпиталя Н. Л. Всі грошеві датки треба слати на руки д-ра Курівця, директора і касієра Н. Л. вул. П. Скарги ч. 4.

Вписуйтесь громадно в члени Н. Л.! Річна вкладка виносить 3 зл. п.

За Управу Народної Лічниці:

д-р М. Ваханин, голова. — *О. Любчак*, секретар.

д-р І. Куровець, директор.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

ФІРМА

ЮЛІЙ МАЙНЛЬ

уладжує

у вівторок 7. ц. м.

у філії

ЛЬВІВ, РИНОК 18.

ПРІБНЕ ВАРЕННЯ

КАВИ.

Дрібні оголошення.

ДАХІВКУ глиняну і асбестову висилає інжинер Вішковський, Львів, вул. Новий Світ 20. 1522 10—10

МУЗИЧНІ НОВИНИ: *В. Безкоровайний*: 1. „Минають дні" — мельодекламація. 2. „Під весну" — жіночий хор, — слова Р. Завадовича. 3. „Легкі твори" — на фортепян. 4. „Хризантеми" — на фортепян. 1698 3—3

МУЩИНА 31 літ з ґімназійним образованням, симпатичний, гарної вдачі, навяже переписку з інтеліґентною дівчиною або молодою вдовою. Посаг вимагається лише на стільки, щоби започаткувати підприємство (торговельне або инше), котре пізніще мало би розвинутися і дати обопільне матеріяльне забезпечення. Зголошення з фотогр. до Адм. „Діла" під „Приятель". 1—1 17 8

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Волод. Охримович

адвокат у Львові

веде дальше адвокатську канцелярію спільно з адвокатом д-ром О. НАДРАҐОЮ

при вул. Домініканській 11.

ОКУЛІСТ

Д-р Г. ІГЕЛЬ

лікар Народної Лічниці

ординує в очних недугах

у Львові при вул. Ягайлонській 20.

1588 8—10

ВЕСНЯНІ ЗАГОРТКИ, РАҐЛЯНИ

спортові, візитові, святочні строї по новим взорам

Гарно, солідно, дешево і скоро

виконує

Кравецька Робітня Дому Українських Інвалідів

1728 **ЛЬВІВ, Софії ч. 25** — партер. 1—2

Кооператива Української Міщанської Каси в СТАНИСЛАВОВІ

просить своїх членів, які з якогонебудь титулу залягають зі сплатами довгу, тойже в найкоротшому часі вирівнали для оминення судових коштів.

Станиславів 27. III. 1925.

1699 2—3 *Дирекція.*

ЛІЖКА

МОСЯЖНІ І ЗАЛІЗНІ

з приводу великого запасу детайльно продає по фабричних цінах

ФАБРИКА ЗАЛІЗНИХ І МОСЯЖНИХ МЕБЛІВ

Іван Возачинський

Львів, пл. Бернадинська 15.

1660 4—10

„СВІТ"

новий ілюстрований журнал, виходить у Львові з початком квітня 1925.

Журнал видається на взірок заграничних того роду видань, яких у нас досі нема.

Піврічна передплата виносить 9 зол., чверть-річна 4.50 зол. Для Америки і заграниці 2 доляри на півріх.

Вказові числа висилається на жадання

Адреса: 2—3

„Світ", Львів, вул. Руська ч. 3

(„Swit", Lwiw (Lemberg), Руська 3).

Всілякі золотничі рапарації виконується старанно тільки у МАНДЛЯ, Коперника 14. 1597 9—

НА СПЛАТИ! НА СПЛАТИ!

Найдешевшим джерелом закупу конфекції мужеської, жіночої й діточої є у Львові

МАҐАЗИН КОНФЕКЦІЇ

ПЕРЛЬБЕРҐЕРА

КАЗИМІРІВСЬКА ч. 38.

Для ПТ. Урядників і державних функціонарів догідні условія сплати. 1693 2—

ЛИСИ! дешево

до набуття у Фірмі **ВОЛЬМАНА І КОЛЬ**

1715 **Ягайлонська 5.** 2—

8 зол.

коштує чвертка клясової льотерії до 1-ої кляси. Цілий льос 32 зол. Шанси гри великі. Кождий другий льос мусить виграти. Виграні разом виносять 6 міліонів, гол. виграна 350.000. Тягнення І. кл. 8 і 9 квітня.

Банковий Дім ШІЦ І ХАЄС, Львів, пл. Мар'яцька 7 (ріг Коперника).

1575 10—10

ЖІНОЧІ КАПЕЛЮХИ

заграничні, прикраси до суконь, також додатки, рівнож всілякі роботи входячі в обсяг модярства, фарбування пер, раєрів, поручає

МАҐАЗИН МОД

Львів, „THE ROSE",

1726 **КОПЕРНИКА 7.** 1—4

Найкращі знимки фотоґрафічні виконує

ҐРОТТҐЕР

1727 **ЛЬВІВ, АКАДЕМІЧНА 5.** 1—16

ЛІКЕРИ

поручає

знана з доброти виробів, парова фабрика горівок, лікерів і меду

КРЕБС-ПАТОКА

ЛЬВІВ — КЛЕПАРІВ

РІК ОСНУВАННЯ 1850.

Склади у Львові:

вул. Баторія 7. Личаківська 3.

Бюро замовлень: вул. Баторія 7. Тел. 848.

Телефон фабрики 12—11.

Спеціяльности фабрики: Старий шляхтич, Шляхтянка, Chaconne, Brandy, Залізний мід

МІД — ВИНА

1724 1—1

ГОРІВКИ

За редакцію відповідає О. Костик. — Видає Видавнича Спілка „Діло". — З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.